

ΠΕΡΙ ΚΑΠΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ *

Τοῦ κ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ Ε. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ

Τακτικῶν Καθηγητοῦ τῆς Α. Β. Σ. Π.

Τὸ σημερινὸν θέμα, τὸ ὁποῖον ἐπέλεξα ὅπως ἀναπτύξω ἐνώπιον ὑμῶν, εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον ἀπὸ 500 ἐτῶν ἀπασχολεῖ τὸν κόσμον ὀλόκληρον καὶ τὸν ἀπασχολεῖ ἐκ πολλῶν ἀπόψεων, ἰδίᾳ δὲ τόσον ἐξ ἀπόψεως ὑγείας, ὅσον καὶ οἰκονομικῆς τοιαύτης, ἀλλὰ καὶ εἰδικώτερον κρατικῶν ἐσόδων.

Εἶναι τὸ θέμα τὸ ἀφορῶν εἰς τὸν καπνὸν καὶ εἰς τὸ τούτου κάπνισμα, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀντικειμενικὴ ὁλως ἀνάπτυξις ἀποβαίνει, φρονῶ, χρήσιμος, εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὸ κάπνισμα, τὸ ὁμαδικὸν αὐτὸ ἐλάττωμα τῆς ἀνθρωπότητος ἀπάσης, ὥστε τοῦτο νὰ ἀποβαίνῃ, ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον εἰς βάρος τῆς ὑγείας.

Εἶχον εἶπει εἰς ὁμιλίαν μου «περὶ τῶν προόδων τῆς Χιμείας», ὅτι εἶναι δυνατὸν ἐκ τῆς ἱστορίας νὰ ἀντλῶμεν πληροφωρίας πολυτίμους περὶ τῶν προόδων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, καὶ ἐν ταύτῳ ν' ἀποκτῶμεν γνώσεις ἀκριβεστέρας ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν. Οὕτω, λοιπόν, ἀφοῦ δώσωμεν τὸν βοτανικὸν ὄρισμὸν τοῦ καπνοῦ, θὰ ἐξετάσωμεν τοῦτον πρῶτον ἱστορικῶς.

Ὁ καπνὸς καὶ ἰδιωματικῶς «καπνὸς» καὶ πληθυντικῶς «τὰ καπνά», εἶναι τὸ φυτὸν τὸ καλλιεργούμενον διὰ τὸν ἀρωματικὸν καπνὸν του, τὸν ὁποῖον εἰσπνέουν οἱ ἄνθρωποι.

Ὁ καπνὸς εἶναι γένος φυτῶν τῆς οἰκογενείας τῶν Σολανανθῶν ἢ Στρουχνωδῶν, τοῦ ἄθροίσματος τῶν συμπετάλλων.

Περιλαμβάνει περὶ τὰ 40 εἶδη ἰθαγενῆ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας, ἅτινα ὁμως ἀναπτύσσονται καὶ εὐδοκιμοῦν πάντοτε εἰς τὰ μετρίως θερμὰ κλίματα.

Εἶναι φυτὰ ποώδη, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐτήσια, μερικὰ ἐδῶδιμα, ἄλλα δηλητηριώδη, τὰ πλεῖστα δὲ χρήσιμα εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν φαρμακευτικὴν.

Τὸ φυτὸν «καπνὸς» φθάνει εἰς ὕψος μέχρι 1.50 καὶ 2 μέτρων πολλάκις,

* Διᾶλεξις δοθεῖσα εἰς τὴν Ἀνωτάτην Βιομηχανικὴν Σχολὴν Πειραιῶς, τὴν 15 Φεβρουαρίου 1967.

φέρει φύλλα πλατέα άπολήγοντα εις όξύ, διαφόρου μήκους, χρώματος ύποπρασίνου, τραχέως τριχωτά και κολλώδη εις την άφήν, περιέχοντα άλκαλοειδη, όξέα, σάκχαρα, κ.λ.π. ούσιαι, τας όποιαις μετ' όλιγον θα έξετάσωμεν.

Τα φύλλα αυτά του καπνού, χρησιμοποιούνται είτε προς κάπνισμα (σιγαρέττα), σιγάρα (πούρα), πίπα, ύδροκαπνοσίφων (ναργιλές), είτε προς μάσησιν, είτε προς έρρινωσιν, ύπό μορφήν κόνεως (ταμβάκου).

Παρ' ήμιν καλλιεργούνται παραλλαγαί προερχόμεναι εκ του είδους *Nicotiana Tabacum*, φερόμεναι με διαφόρους τοπικάς όνομασίας, τας όποιαις θα διαλάβωμεν.

Κυρίως τα είδη του καπνού έξ ών παράγονται αι διάφοροι ποικιλίαι, είναι τα ακόλουθα :

1)	Καπνός	ό κοινός	(<i>Nic. Tabacum</i>)	(Βιργινίας)
2)	»	»	μακρόφυλλος	(Μερυλάνδης) (<i>Nic. Macrophylla</i>)
3)	»	»	Σινικός	(» <i>Sinensis</i>)
4)	»	»	'Αγροδιαίτος	(» <i>Rustica</i>)
5)	»	»	Τετράλωβος	(» <i>Quadrivalvis</i>).

Ο ΚΑΠΝΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΣ

I. Προκολομβιανή έποχή

Δέν είναι έξηκριβωμένον, έάν, οι λαοί τής αρχαιότητας και οι πρό του Μεσαίωνος, έγνώριζον τό κάπνισμα ύπό την σημερινήν αύτου έννοιαν.

Βάσει τών έλληνικών και ρωμαϊκών ιστορικών, του 'Ηροδότου, του Πλουτάρχου και Πλινίου του Πρεσβυτέρου, κατά την αρχαίαν έποχήν έγνώριζον ώρισμένα φυτά, τα όποια έχρησιμοποιούν εις διαφόρους άσθeneίας ύπό μορφήν καπνισμού, ιδία δέ δι' εισπνοάς.

'Ως ό 'Ηρόδοτος αναφέρει, οι Σκώτοι έχρησιμοποιούν τους σπόρους τής καννάβευς ρίπτοντες αυτούς επί διαπυρωθέντων λίθων, όθεν εισεργόφουν τους άναπτυσσομένους καπνούς.

'Αλλά και έτεροι λαοί εις την αρχαιότητα (Β. και Ν. Γερμανίαν—Περιοχήν Ρήνου και Δουνάβευς, 'Ελβετίαν, Γαλλίαν, 'Αγγλίαν) έχρησιμοποιούν αναλόγους καπνισμούς διά θεραπευτικούς σκοπούς, έπιστημονικώς όμως δέν είναι διαπιστωμένον.

II. Το κάπνισμα εις τον Νέον Κόσμον

'Από ποίαις άκριβώς έποχής έπενοήθη τό κάπνισμα ύπό τών παλαιότερων λαών, δέν είναι σαφώς έξηκριβωμένον εκ πολλών όμως τεκμηρίων φαίνεται ότι οι Κινέζοι υπήρξαν οι πρώτοι καπνισταί.

Εις την Εύρώπην διεδόθη ό καπνός πολύ βραδύτερον, τας δέ πρώτας περι' αυτού πληροφορίας, εκόμισεν ό Κολόμβος άμα τή έπιστροφή του, εκ του πρώτου έρευνητικού ταξιδίου του.

Είναι γνωστόν και πιστεύεται, ὅτι ὁ Χριστόφορος Κολόμβος, ἀνεκάλυψε τὴν Ἀμερικὴν.

Ἀκόμη περισσότερο, ἀνεκάλυψε τὴν χώραν, ὅπου ἐκάπνιζον, καὶ ποτὲ παράδειγμα προερχόμενον ἐκ τοῦ Νέου Κόσμου, δὲν ἠκολουθήθη περισσότερο ἐνθουσιωδῶς ἀπὸ τὸν Παλαιόν.

Ὁ μεγάλος ποντοπόρος ἀνεζήτηε χρυσὸν — ὁ χρυσὸς ὑφίστατο πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ φυτοῦ «καπνός»: οὐδόλως τὸ ἀντελήφθη.

Οὕτως, ἄρχεται ἡ καταπληκτικὴ σταδιοδρομία τοῦ μαγικοῦ τούτου φυτοῦ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ πέντε αἰώνων, ζητοῦν νὰ εὑρίσκουν εὐχαρίστησιν, ἀνεσιν καὶ ὄνειρα ἀτυχῶς ὁμως, εἰς βάρος τῆς ὑγείας των.

Ἡ πρώτη ξηρὰ, τὴν ὁποῖαν, ὡς πιστεύεται, συνήνητησεν ὁ περίφημος θαλασσοπόρος, ἀπὸ τῆς ἐξ Ἰσπανίας ἀναχωρήσεώς του τὴν 12ην Ὀκτωβρίου τοῦ 1492, ὑπῆρξε μία τῶν νησιδῶν Μπαχάμα πρὸ τῆς θαλάσσης τῆς Φλωρίδος, τὴν ὁποῖαν οἱ αὐτόχθονες ἐκάλουσαν Μπουαναχάνι, ἢ Guanahani, καὶ εἰς τὴν ὁποῖαν οὗτος ἔδωκε τὸ ὄνομα Σάν - Σαλβαντόρ.

Μεταξὺ ἄλλων περιέργων συνηθειῶν των οἱ μαῦροι κάτοικοι τῆς νήσου ἐκείνης εἶχον καὶ τὴν συνηθειαν τοῦ καπνίσματος.

Συνέστρεφον δηλαδὴ ξηρὰ φύλλα καπνοῦ, περιετύλισσον αὐτὰ διὰ φύλλου ἀραβοσίτου καὶ ἀνάπτοντες τὸ ἐν ἄκρον, εἰσερρόφον διὰ τοῦ ἐτέρου τὰ προϊόντα τῆς καύσεως.

Ὁ οὕτω πως κατασκευαζόμενος κύλινδρος ἐκαλεῖτο παρ' αὐτῶν «Ταμπάκος» «Tobago» καὶ «Tobaca» ἐκ τῆς ὀνομασίας δὲ ταύτης, προῆλθε καὶ ἡ τοῦ ἐξ οὗ τὰ φύλλα φυτοῦ, διεθνῶς παραδεδεγμένη. Ἐκτὸς τούτου ἐχρησιμοποιοῦν τὸν καπνὸν διὰ θεραπείαν ἀσθενειῶν καὶ πληγῶν.

Ἐπίσης οἱ Ἰνδιᾶνοι ἐχρησιμοποιοῦν τὸν καπνὸν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καπνίζοντες τὰ φύλλα αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ὠνόμαζον «Tabaco», ὡς ἐπίσης ἐκάπνιζον φύλλα καπνοῦ τῆ βοθηεῖα σωλήνων σχήματος Ὑψιλον διὰ τῆς εἰσροφῆσεως διὰ τῆς ρινός.

Τοὺς αὐτοὺς κύλινδρους ὠνόμασαν βραδύτερον οἱ Ἰσπανοὶ τῆς Κούβας «Cigarros» καὶ ἐκείθεν αἱ ὡσαύτως γενικευθεῖσαι λέξεις σιγάρα καὶ σιγαρέττα.

Ἡ πρώτη εἴσοδος τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐγένετο τὸ 1498 διὰ τοῦ ἐπὶ Ἰσαβέλλας τῆς Ἰσπανίας πολυμαθοῦς αὐλικοῦ Πέτρου τῆς Ἀγκλερίας, ὅστις προμηθευθεὶς ἐκ τῆς νήσου Χαϊτῆς σπόρους καὶ φύλλα τοῦ ἀγνώστου τούτου φυτοῦ, συνέστησεν εἰς τοὺς ἐν Ἰσπανίᾳ τὴν καλλιέργειαν αὐτοῦ, καὶ περιέγραψε τὰ κατ' αὐτὸ εἰς τὸ ἱστορικὸν αὐτοῦ σύγγραμμα (De orbe novo) «Περὶ τῆς νέας Γῆς», ὅπερ ἦτο τὸ πρῶτον περὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς πραγματευθέν.

Ἐπίσης, λέγεται ὅτι πρώτη εἰσαγωγή καπνοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην ἐγένετο ἀπὸ τὸν François Fernandés, ὅστις ἐστάλη ἀπὸ τὸν Φίλιππον Β' εἰς Μεξικόν, καὶ ὅστις ἐπιστρέψας τὸ 1558, ἐκόμισε σπόρους καὶ φύλλα τοῦ φυτοῦ τούτου.

Ἡ βοτανικὴ ἔρευνα τοῦ φυτοῦ ἐγένετο βραδύτερον ἐν Παρισίοις, ὅτε ὁ ἐν Λισσαβῶνι τῆς Πορτογαλίας πρεσβευτῆς τῆς Γαλλίας Jean Nicot ἀπέστειλε τὸ 1560 δείγμα τοῦ φυτοῦ καὶ σπόρους πρὸς τὴν Βασίλισσαν Αἰκατε-

ρίνην τῶν Μεδίκων, ὡς δῶρον ἐξωτικόν, καί εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξε τὰς σπουδαίας θεραπευτικὰς καὶ ἀπολαυστικὰς ἰδιότητας τοῦ νέου φυτοῦ.

Ἡ Αἰκατερίνη εὐχαριστηθεῖσα ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ καπνὸς ἔσχεν ἐπὶ τῆς ὑγείας της, ὡς ἐφρόνει, καὶ φιλοδοξήσασα νὰ τιτλοφορῆται μὲ τὸ ὄνομα τῆς τὸ νέον φυτὸν, ἐνήργησεν, ὥστε νὰ διαδοθῆ εὐρέως τοῦτο εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ὁ καπνὸς θεωρούμενος τότε ὡς «πανάκεια», ἐκαλλιεργήθη πράγματι τόσον εἰς τοὺς κήπους, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ ἔλαβε διαφόρους ὀνομασίας, ὡς π.χ. «Χόρτον τῆς Βασιλίσσης», «Ἅγιον χόρτον», «Χόρτον δι' ὅλας τὰς ἀσθενείας», «Χόρτον τῶν νεφρῶν», «Χόρτον τοῦ πρεσβευτοῦ», «Χόρτον τῆς Μεδίκης», «Χόρτον νικοτιανὸν» κ.ἄ.

Ἐν τούτοις ὁ καπνὸς δὲν διετήρησεν οὐδὲν τῶν ἀνωτέρω ὀνομάτων αὐτοῦ.

Μετὰ 200 ἔτη ὁ διεθνoῦς φήμη Σουηδὸς φυσιολογὸς Λιναῖος (Karl V. Linnée) πρὸς τιμὴν τοῦ προμνησθέντος διπλωμάτου Jean Nicot ὠνόμασε τὴν ὁμάδα τῶν εἰδῶν τοῦ καπνοῦ, ὁμάδα τῶν «Νικοτιανῶν» (Nicotiana Tabacum).

Ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ ἐγενικεύθη εὐρύτατα καὶ ὡς ἀπόλαυσις, ἰδρύθησαν δὲ εἰδικὰ καταστήματα, τὰ Καπνιστήρια (Tabacées).

Ὡς «παγκόσμιος πανάκεια» εἶχε χαρακτηρισθῆ τὸ φυτὸν «καπνός». Οὕτως, εἰς τὴν «Tabacologie», ἐκτυπωθεῖσαν εἰς τὴν Λυῶν τὸ 1647, διελαμβάνοντο τὰ ἀκόλουθα περὶ τῶν «ἑξαιρέτων ἰδιοτήτων τοῦ καπνοῦ».

«Ἐξαιρετος διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν μολυσματικῶν ἐλκῶν, ἅτινα παραμένουν μετὰ τὴν κυνάγχην».

Ἐπίσης εἰς τὸ Λεξικὸν Noël Chomel, ἐκδόσεως 1740: «Ἀπαράμιλλον ὑπὸ μορφὴν σιροπιῦ μετὰ ζακχάρεως διὰ τὴν ἐξαγωγήν τῶν σεσηπότων ὑγρῶν τοῦ στήθους».

Καί εἰς τὴν «Γενικὴν Ἱστορίαν τῶν Δρογῶν» τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως, ὁ καπνὸς λαμβάνει τὴν μορφὴν παγκοσμίου πανακείας, ὡς ἐμετικόν, καθαρτικόν, φάρμακον διὰ τραύματα, διὰ κεφαλαλγίας, ὡς καὶ διὰ τὴν ἀποπληξίαν, τὴν παράλυσιν καὶ τὸν κατάρρου!

Ἐν τοσούτῳ, ὁμως, τὰ ἀποτελέσματα τοῦ καπνοῦ ἐπὶ τοῦ ὄργανισμοῦ, ἤρχισαν νὰ καταφαίνονται, οἱ δὲ ἰατροὶ ἐκίνησαν ἀληθῆ σταυροφορίαν κατὰ τοῦ καπνίσματος.

Τοῦτο παρέβλαπτεν ὡς ἦτο ἐπόμενονον τὰ συμφέροντα τῶν ἐπιχειρηματιῶν τοῦ καπνοῦ, οἵτινες ἀντέδρων ποικιλοτρόπως.

Ὁ δημιουργηθεὶς θόρυβος ὁμως ὑπῆρξε τόσον μέγας, ὥστε ἠνάγκασε τὰς κυβερνήσεις διαφόρων Κρατῶν νὰ λάβουν μέτρα, ἀπαγορεύοντα τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ.

Οὕτως, ἡ Ἀγγλικὴ Βουλὴ τὸ 1782 ἐψήφισε σχετικὸν ἀπαγορευτικὸν νόμον, ὁ δὲ Ἰάκωβος Α', διάδοχος τῆς Ἑλισάβετ, τῆς ὑποστηριξάσης τὸν καπνόν, μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν συγγραφὴν καὶ ἔκδοσιν τοῦ περιφήμου ἔργου «Μισόκαπνος» ἠπέλιψε διὰ νόμου, ὅτι θὰ ἀπαγορεύη πάντα καπνίζοντα, νό-

μος όμως μη εφαρμοσθείς, διότι όλοι οί ύπήκοοί του έκάπνιζον, άρκεσθείς νά άπαγοήνιση μόνον τόν Sir Walter Raleigh, τόν μεταφέροντα τήν πίπαν (τσιμπούκι) έκ τής Βιργινίας τής 'Αμερικής, τήν όποίαν παρετήρησε κατά τό έκεί ταξίδιον, ότι έχρησιμοποίουσιν οί 'Ιθαγενείς κατά τό κάπνισμα, και μετ' αύτής μετέφερε και φύλλα καπνοϋ.

'Εν Γαλλία, ό Λουδοβίκος ΙΓ', άπηγόρευσε τό κάπνισμα επί ποινής προστίμου 80 λιρῶν.

'Εν Ρωσία, ό τó πρώτον συλλαμβανόμενος καπνίζων έδέρετο, ό τó δεύτερον ήκρωτηριάζετο τήν ρίνα, ό τó τρίτον δέ άπεκεφαλίζετο.

Συγχρόνως δέ ή 'Ιερά Σύνοδος τής Ρωσίας έκήρυσσε αίρετικόν πάντα καπνίζοντα.

Και μόνον περι τά τέλη τοϋ ΙΖ' αιώνος ό Αυτοκράτωρ Πέτρος ό Μέγας, ό προστάτης τής βιομηχανίας και τοϋ 'Εμπορίου, επέτρεψε μόν τó κάπνισμα άλλα έφορολόγησεν, όμως, τόν καπνόν και ύπεχρέωσε τήν 'Ιεράν Σύνοδον νά άρη τόν άφορισμόν της.

Είς τήν Τουρκίαν, άμα εισαχθέν τó κάπνισμα, εύκόλως διεδόθη, άλλ' άμέσως συνήντησε και ίσχυροτάτην αντίδρασιν.

Οϋτω, φανατικός άρχηγός τής κατά τοϋ καπνίσματος αντιδράσεως έν Τουρκία ύπήρξεν ό Σεΐχ 'Ιμπραήμ, όστις κατάρθωσε νά πείση τόν Σουλτάνον 'Οσμάν, νά έκδώση Αυτοκρατορικόν Διάταγμα άπαγορεύσεως τοϋ καπνίσματος, όπερ όμως Διάταγμα ήτόνισε μετά τόν θάνατον τοϋ 'Οσμάν.

'Οτε όμως κατά τó 1632 επί Σουλτάνου Μουράτ Δ' έξερράγη πυρκαϊά παρά τó Φανάριον έξ άφορμής άνημμένου σιγάρου, και έξ ης κατεστράφη άρκετόν μέρος τής Κωνσταντινουπόλεως, επί τής βυζαντινής όχθης τοϋ Κερατίου, οϋτος άπηγόρευσε πάλιν τó κάπνισμα.

'Αλλά και πάλιν μετά τόν θάνατόν του έλησμονήθη ή άπαγόρευσις αύτη, μέχρις ότου ό Σουλεϊμάν Β' (1687) άντελήφθη ότι όχι μόνον ή περιστολή τοϋ καπνίσματος ήτο άδύνατος, άλλα ότι και διά τής φορολογίας τούτου, σημαντικώς θα ώφελοϋντο και τά οικονομικά τοϋ Κράτους, επέτρεψε μόν τó κάπνισμα, έφορολόγησεν όμως τόν καπνόν άρκετά βαρέως.

'Υπό τών Τούρκων δέ καπνιστών, έφευρέθη και έχρησιμοποιήθη ό ύδροκαπνοσίφων (κ. ναργιλές).

'Ετεροι τρομεροί διώκται τοϋ καπνίσματος ύπήρξαν :

1) 'Ο Σάχης τής Περσίας 'Αμπάς Α' διατάξας νά σχίζουσιν τά χείλη τών καπνιζόντων και

2) 'Ο Πάπας Ούρβανός ό 8ος (1650) όστις δέν επέτρεπε τήν θείαν κοινωνίαν είς τούς καπνιστάς, πρós δέ άπηγόρευσε τήν χρήσιν τοϋ καπνοϋ έντός τών έκκλησιῶν.

Παρ' όλα όμως τά ως άνω άυστηρά μέτρα τών κατά τόπους Κυβερνήσεων, οί καπνισταί έπληθύνοντο πανταχοϋ, οϋτω δέ ήκρέσθησαν αύται, όπως άφ' ένός μόν άρουν τās άπαγορεύσεις, επιβάλλουσιν όμως φορολογίαν, ήτις άπέβη σημαντικόν οικονομικόν έσοδον είς άπαντα τά Κράτη.

Αί κυρίαί ἔμειναν ἐπὶ μακρὸν χρόνον μακράν τῆς καθαρῶς ἀνδρικής αὐτῆς ἀσχολίας.

Ὅμως ἡ περιέργεια, ἡ ὁποία σὺν τῷ χρόνῳ μετεσχηματίζετο εἰς συνήθειαν, τὰς παρεκκίνει νὰ γευθοῦν ἐνίοτε καὶ ἐν πάσῃ μυστικότητι τοὺς μυστηριώδεις ἀτμούς.

Οἱ χρονικογράφοι τῆς ἐποχῆς ἑκαυτηρίασαν τὸ «κακούργημα»! Ἐκυκλοφόρησε δὲ ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸ 1700 καὶ ἓνα «τραγουδάκι» μὲ μίαν εἰκόνα παρουσιάζουσαν τὴν Δούκισσαν De Berry «ρυπαίνουσαν τὰ χεῖλη της, μὲ τὴν πίπαν τῶν Ἑλβετῶν».

Σήμερον, ὅμως, αἱ πλείοσαι καπνίζουσι. Ἐπίσης, τὸ σιγαρέττον ἀπολοποίησε τὸ καπνιστικὸν ὄπλοστάσιον τὸ ὁποῖον ἐκληρονομήσαμεν ἀπὸ τοὺς προγόνους μας.

Τὸ κάπνισμα ἔκτοτε διεδόθη εἰς ἅπαντα τὸν πεπολιτισμένον καὶ μὴ κόσμον, πλην ὅμως ἡ τάξις τῶν καπνιστῶν ηὔξήθη σημαντικῶς ἰδίως κατὰ, καὶ μετὰ τὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον.

Καὶ ἀφοῦ ἐγνωρίσαμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ καπνοῦ, ἃς προχωρήσωμεν εἰς τὴν περαιτέρω ἐξέτασιν αὐτοῦ.

1. Παραλαβὴ καὶ κατεργασία τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ

Ἡ συλλογὴ τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ γίνεται τμηματικῶς, ἀναλόγως τῆς ὠριμάνσεως, πάντοτε ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, καὶ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου.

Τὰ οὕτω πῶς συλλεγόμενα φύλλα τοῦ καπνοῦ, προσδέονται διὰ σπάγγου, διατρυπώμενα διὰ βελόνης καὶ ἀφίνονται εἰς τὸν ἀέρα ἢ ἐντὸς τεχνητῶς θερμαινομένων χώρων (ξηραντήρια) πρὸς ξήρανσιν, καὶ μέχρις οὗτου ἡ περιεκτικότης αὐτῶν εἰς ὕδωρ, κατέληξε εἰς 12 - 13% περίπου.

Τὰ οὕτω πῶς ξηρανθέντα φύλλα καπνοῦ, ἐπιστοιβάζονται εἰς μεγάλους σωρούς καὶ ἀφίνονται πρὸς ζύμωσιν, ἣτις ἐκδηλοῦται δι' ἀναπτύξεως θερμότητος καὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ τυπικοῦ ἀρώματος τοῦ καπνοῦ.

Κατὰ τὴν τοιαύτην ζύμωσιν, τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι ἡ διάσπασις τῶν συστατικῶν ἐκείνων, ἅτινα εἶναι ἀνεπιθύμητα κατὰ τὸ κάπνισμα, ἡ θερμοκρασία δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίῃ τοὺς 50°C.

Τὰ οὕτω πῶς ὑποστάντα τὴν ὡς ἄνω ζύμωσιν φύλλα τοῦ καπνοῦ λύνονται, διαχωρίζονται καὶ συσκευάζονται καταλλήλως εἰς δέματα, καλυπτόμενα δι' ὑφάσματος κανναβίνου (κανναβάτσου), ἀποστελλόμενα οὕτως, εἰς τὰς διαφόρους βιομηχανίας πρὸς κατεργασίαν καὶ παρασκευὴν τῶν διαφόρων εἰδῶν καπνοῦ, σιγαρέττων, σιγάρων (πούρων) καπνοῦ πίπας κλπ.

2. Φαρμακευτικὴ χρῆσις τοῦ καπνοῦ

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ καπνοῦ ὡς φαρμακευτικῆς οὐσίας, ὑπῆρξε λίαν περιωρισμένη.

Οὕτω, τὰ πρόσφατα φύλλα τοῦ φυτοῦ ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὴν

κατασκευην ἑνὸς παλαιοῦ ἀντιρρευματοῦ, τοῦ Γαληνοῦντος βαλσάμου (balsamum tranquilians), τὸ δὲ ἔγχυμα τῶν φύλλων ἐχρησιμοποιήθη κατὰ τῆς ἰσχυάδος καὶ τῶν νευραλγιῶν, δι' ἐντριβῶν ἢ ἀτμίσεων.

Τὸ ἐφήρμοσαν ἐπίσης εἰς περιπτώσεις ψώρας καὶ ἄλλων δερματικῶν παθήσεων ἄνευ σοβαρῶν ἀποτελεσμάτων.

Εὐρυτέρα ὅπωςδὴποτε ὑπῆρξεν ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἐν τῇ δενδροκομίᾳ καὶ τῇ γεωργίᾳ, ἔνθα ἐφαρμόζεται πρὸς καταστροφὴν ζωύφιων, ζωαρίων καὶ διαφόρων ἐπιβλαβῶν, εἰς τὰ φυτὰ παρασίτων.

Ἄλλ' ἡ μεγίστη τοῦ καπνοῦ κατανάλωσις, ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν καπνοφίλων τῆς γῆνης σφαίρας γίνεται, ὡς εἶπομεν, ὑπὸ μορφὴν σιγαρέττων, σιγάρων (πούρων), καπνοῦ συρίγγων (πίπας), ναργιλέδων (τουμπεκί), ταμβάκου καὶ μαστίχης (διὰ μάζημα).

Ἄνω τῶν τεσσάρων ἑκατομμυρίων τόννων (τὸ 1964=4.340 000 τόννοι) ἐτησίως ἀπορροφοῦνται ἀπὸ τοὺς πνεύμονας τῶν Λαῶν τῆς Γῆς.

Ἄρρενες, θήλειες, παρῆλικες, μεσήλικες καὶ ἀνήλικοι, ἀτυχῶς, καπνίζουν, καπνίζουν διαρκῶς, προσφέροντες πυκνὸν θυμίαμα εἰς τὴν θεὰν Ὑγείαν καὶ γενναῖον ἔσδοον εἰς τὰ ταμεῖα τῶν κρατῶν.

3. Συστατικὰ τοῦ καπνοῦ

Τὰ κύρια συστατικὰ τοῦ καπνοῦ εἶναι κατ' ἀρχὴν τὰ διάφορα ἄλατα, τῶν ὁποίων τὰ ξηρὰ φύλλα περιέχουν μέχρι 17% καὶ πλεον ἔτι.

Τὰ ἄλατα αὐτὰ σχηματίζουσι κατὰ τὴν καῦσιν τὴν τέφραν τὴν συγκειμένην ἰδίως ἐξ ἀσβεστίου καὶ καλίου, ἐκ τῆς ἀναλογίας δὲ αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἡ ὁμαλή, εὐχερὴς καὶ κανονικὴ καῦσις τοῦ καπνοῦ.

Ἀκολούθως, περιέχονται εἰς αὐτὸν 4 - 15% ρητινώδεις οὐσίαι, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλεται κυρίως τὸ ἄρωμα τῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ καπνοῦ, τὸ ὁποῖον ὑμνησαν τόσοι ποιηταὶ καὶ ὠσφράνθησαν ἀχορτάστως οἱ καπνομανεῖς, ἀρχικῶς εἰς τὰ ὑπὸ τῶν παρισινῶν ἐπινοηθέντα «Ταμπακεῖα», ἢ τοὶ ἰδιωτικὰ καταστήματα, ὅπως σήμερον τὰ καφενεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα καὶ μόνον ἡδύναντο οἱ εἰδήμονες νὰ καπνίζουν ἐλευθέρως. (Τὸ κάπνισμα εἰς τὰς πλείστας εὐρωπαϊκὰς χώρας ἀπηγορεύετο εἰς τὰς ὁδοὺς μέχρι τοῦ 1848).

Κατὰ τὸν Γερμανὸν Χημικὸν Köpzig ὁ ἔτοιμος καπνὸς ἔχει τὴν ἀκόλουθον μέσην σύστασιν ἐπὶ τοῖς ἑκατόν: ἀναφέρομεν τὰ σπουδαιότερα συστατικὰ :

Ἄζωτον	3,65	Τέφρα	20,85
Νικοτίνη	0,2 - 5	Ἀσβεστος (CaO)	5,30
Ἀμμωνία	0,34	Κάλι (K ₂ O)	3,50
Ρητίνη	7,80		

Πρὸς δὲ ἐνέχει καὶ σάκχαρα, μηλικὸν ὀξύ, κιτρικὸν ὀξύ, ὄξαικὸν ὀξύ, ὀξικὸν ὀξύ, δεψικὰς ὕλας, φωσφορικὸν ὀξύ, θεικὸν ὀξύ, χλωρίον καὶ ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὡς καὶ μεθανόλην, ἧτις εἰς τὸν νωπὸν καρπὸν εὐρίσκεται εἰς ποσο-

στον 0,8%, μετά δε τήν ζύμωσιν τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ μειοῦται εἰς 0,12% καί προέρχεται ἐκ τῶν πηκτινικῶν ὑλῶν.

Τὸ δραστικὸν ὄμως συστατικὸν τοῦ καπνοῦ εἶναι ἡ *νικοτίνη*.

Ἡ νικοτίνη εἶναι ἔνωσις ὀργανικῆ δηλητηριώδους, τὴν ὁποίαν ἐξήγαγον ἀπὸ τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ οἱ Γερμανοὶ Χημικοὶ Πόσελτ καὶ Ράιμαν.

Ἡ νικοτίνη, ἔνωσις τοῦ τύπου $C_{10}H_{14}N_2$, ἀποτελεῖ ὑγρὸν ἐλαιῶδες, ὁσμῆς δριμείας καὶ ναυτιώδους, χαρακτηριστικῆς τοῦ καπνοῦ, προκαλοῦσα ζωηρὸν πονοκέφαλον.

Σταγῶν αὐτῆς ἀρκεῖ πρὸς θανάτωσιν περιστερᾶς, δύο δὲ σταγόνας αὐτῆς τιθέμεναι ἐπὶ τῆς γλώσσης κυνὸς προκαλοῦσι τὸν θάνατον αὐτοῦ εἰς χρονικὸν διάστημα βραχύτερον τοῦ ἑνὸς λεπτοῦ.

Ἡ νικοτίνη λαμβάνεται ἐκ τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ δι' ὕδατος, ἢ ἐκ τῶν ἐκχειλισμάτων αὐτῶν διὰ προσθήκης νατρορρύμματος καὶ ἐκχειλίσεως δι' αἰθέρος· δύναται ὁμως νὰ παρασκευασθῇ καὶ συνθετικῶς.

Εἰς τὸν καπνὸν ἡ νικοτίνη περιέχεται εἰς ποσότητα 0,20 καὶ μέχρι 5 % περίπου, ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ εἶδους καὶ τῆς προελεύσεως τοῦ καπνοῦ.

Εἰς τὸν καπνὸν, ἐκτὸς τῆς νικοτίνης περιέχονται εἰς πολὺ μικρὰ ποσὰ καὶ ἄλλα ἀλκαλοειδῆ: ὡς

1) Ἡ *νικοτινίνη* ($C_{10}H_{14}N_2$), 2) ἡ *νικοτεΐνη* ($C_{20}H_{12}N_2$) καὶ 3) ἡ *νικοτελίνη* ($C_{17}H_{18}N_2$), καθὼς ἀκόμη καὶ ἴχνη ἐτέρου ἀλκαλοειδοῦς, ὅπερ ἔχει τὴν φυσιολογικὴν ἰδιότητα νὰ διευρύνῃ τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Ἡ 1-νικοτίνη ἐνεργεῖ ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τῶν κεντρικῶν καὶ περιφερειακῶν νεύρων, εἶναι συνεπῶς ἐν νευροτροπικῶν δηλητηρίων.

Ἀντίδοτον εἶναι ἡ ἀτροπίνη, ἡ ὁποία ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν περιφερειακῶν κεντρικῶν νεύρων.

Ἡ ἀριστερόστροφος νικοτίνη εἶναι τρεῖς φοράς τοξικωτέρα τῆς δεξιόστροφου, καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν δύο ἀντιπόδων δεικνύουν ποιοτικὰς διαφορὰς.

4. Ἡ ἐξετάσωμεν νῦν τί ἐπισυμβαίνει κατὰ τὸ κάπνισμα τοῦ καπνοῦ

Τὸ σπουδαιότερον τῶν συστατικῶν κατὰ τὴν καῦσιν τῶν ξηρῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ, ὑπὸ τὰς διαφόρους μορφὰς (σιγαρέττο, ποῦρο - ναργιλῆς - πίπα), εἶναι ἡ νικοτίνη, ἥτις λόγῳ τῆς πτητικότητος αὐτῆς, ἐν μέρει ἀποτίθεται πάλιν ἐντὸς τοῦ σιγαρέττου ἢ σιγάρου (πούρου) καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἐκχεόμενος καὶ εἰσροφώμενος καπνὸς εἶναι τόσον πλουσιώτερος εἰς νικοτίνην, ὅσον βραχύτερον εἶναι τὸ σιγαρέττον.

Τὸ ἀπορριπτόμενον ὑπόλοιπον τοῦ σιγαρέττου εἶναι ἔτι μᾶλλον πλουσιώτερον εἰς νικοτίνην.

Ἡ νικοτίνη καίεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ζώνην τῆς διαπυρώσεως τοῦ σιγαρέττου, συγχρόνως μέρος ἐναποτίθεται εἰς τὸ παραμένον ὑπόλοιπον, ὁμοῦ μετὰ τῶν πισσωδῶν συστατικῶν κατὰ τὴν τοιαύτην ξηρὰν τυπικὴν ἀπόστασιν, ἐν τούτοις 1/5 αὐτῆς περίπου, εἰσάγεται διὰ τῆς ἀναρροφήσεως εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ καπνίζοντος, ἀλλὰ καὶ δι' ἀπορροφήσεως διὰ τοῦ

βλεννογόνου τοῦ στόματος, καὶ διὰ καταπόσεως τοῦ νικοτινούχου σιέλου.

Σημαντικὴ μείωσις τῆς εἰς νικοτίνην περιεκτικότητος, ἐπέρχεται κατὰ τὸ κάπνισμα τοῦ καπνοῦ εἰς ὑδροκαπνοσίφωνας (ναργιλέδες), ὡς ἐπίσης καὶ εἰς πίπας μετὰ μακροῦ σωλήνος, ὡς καὶ εἰς σιγάρα περιέχοντα ἐπιστόμια ἐκ χονδροῦ χάρτου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔχει ἐναποτεθῆ τεμάχιον βάμβακος.

Ἐξ ἐνὸς σιγάρου (πούρου), βάρους 4 gr περίπου, παρέχονται εἰς τὸν καπνιστὴν 7 - 10 χιλιοστογραμμά νικοτίνης.

Κατὰ τὴν καῦσιν ὁμως τοῦ καπνοῦ, πλὴν τῆς νικοτίνης, παράγονται καὶ ἄλλα βλαβερὰ προϊόντα, ὡς ἀμμωνία, μεθυλαμίνη, πυριδίνη, ὑδροκυανικὸν ὀξύ, ὑδρόθειον, διοξειδίου τοῦ ἀνθρακος, καὶ ἐπὶ κακῆς τοῦ καπνοῦ καύσεως καὶ μονοξειδίου τοῦ ἀνθρακος, ὀξεικὸν ὀξύ, βουτυρικὸν ὀξύ, ἄτινα καίτοι εὐρισκόμενα εἰς ἐλαχίστας ποσότητας, δὲν κρίνονται βεβαίως ἀβλαβῆ· ἡ κυρία ὁμως δηλητηριώδης ἐνέργεια τοῦ καπνοῦ ἐπὶ τοῦ ὄργανισμοῦ, προκαλεῖται οὐ μόνον ὑπὸ τῆς νικοτίνης, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν πισσωδῶν προϊόντων, καὶ τοῦ μονοξειδίου τοῦ ἀνθρακος, τὰ ὁποῖα ἀναγκαίως εἰσροφοῦνται κατὰ τὸ κάπνισμα, ὡς καὶ τοῦ βενζοπυρενίου.

5. Ἐπίδρασις τοῦ καπνοῦ ἐπὶ τοῦ ὄργανισμοῦ

Τὸ κάπνισμα, ὡς εἶπον ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος, εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ἀκατανόητα ἐλαττώματα τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς ἐπίσης καὶ μία ἐκ τῶν βλαβερῶν διὰ τὴν ὑγείαν ἕξεων τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ μεγάλη τάσις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς μίμησιν εἶναι ὁ σημαντικώτερος λόγος τῆς συνηθείας τοῦ καπνίσματος.

Ἡ ἰσχυρὰ ναυτία, ὁ ἔμετος, ἡ ὠχρότης τοῦ προσώπου, οἱ ἱλιγγοί, οἱ ψυχροὶ ἰδρώτες, πάντα ταῦτα ἄτινα αἰσθάνεται ὁ τὸ πρῶτον καπνίζων, εἶναι φαινόμενα ὀξείας δηλητηριάσεως.

Παρὰ πάντα ταῦτα, ἡ πρὸς μίμησιν τάσις, ὠθεῖ τὸν τόσον ἐνοχληθέντα ἐκ τῶν δυσαρέστων φαινομένων, νὰ καπνίζῃ διὰ δευτέραν, τρίτην κλπ. φορὰς μέχρις ἔθισμοῦ.

Καὶ οἱ μετρίως καπνίζοντες, αἰσθάνονται, ὀλιγώτερον βεβαίως, ἐνοχλήματα καὶ ἐλαφρὰν φαρυγγίτιδα κ.τ.τ.

Πλεῖστα ὁμως εἶναι αἱ βλάβαι, αἵτινες παρατηροῦνται καθημερινῶς εἰς τοὺς μαριώδεις καπνιστάς, καὶ αἵτινες, βλάβαι φυσικά, ξαρτῶνται ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ καταναλισκόμενου καπνοῦ, ἐκ τῆς ποσότητος ἢ καταναλίσκε, ἐκ τοῦ τρόπου τοῦ καπνίσματος καὶ ἐκ τῆς εὐαισθησίας τοῦ ἀτόμου.

Ἡ κατάχρησις δύναται νὰ προκαλέσῃ βλάβας σοβαρωτάτας.

Ἐν πρώτοις, τὴν ἀπώλειαν τῆς ὀρέξεως, κεφαλαλγίας καὶ ἡμικρανίας, ἱλίγγους, δυσπεψίας, ἐμβοὰς τῶν ὠτων, ἀμβλυωπίαν.

Ἡ ὀκνηρία τῆς σκέψεως, ἡ δυσθυμία, ἡ ἐξασθένησις τῆς μνήμης, ὅσον ἀφορᾷ τὰ κύρια ὀνόματα καὶ τὰς χρονολογίας κυρίως, αἱ ἀϋπνία εἶναι φαινόμενα συνοδεύοντα τὸν ὑπερβολικῶς καπνίζοντα.

Ἐπικινδυνωδεστέρα εἶναι ἡ προσβολὴ τοῦ κυκλοφοριακοῦ συστήματος,

ήτις εμφανίζεται αρχικῶς ὑπὸ μορφήν ταχυσφυγμίας καὶ διαλείψεων τῆς καρδίας, ἵνα καταλήξῃ, ἐὰν ἡ κατάχρησις βεβαίως ἐξακολουθήσῃ εἰς τὴν νικοτινικὴν στηθάγχην.

Ἄλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος παθολογικαὶ ἐπιδράσεις, ἐκ τῆς καταχρήσεως τοῦ καπνίσματος δὲν εἶναι μικραὶ.

Σήμερον ἐξετάζεται σοβαρῶς τὸ ζήτημα, ἐὰν αἱ διάφοροι μορφαὶ καρκίνου, δὲν εἶναι ἀπόρροια ἐντόνου καπνίσματος, ἢ τοῦλάχιστον ἐὰν ἡ κατάχρησις τοῦ καπνίσματος δὲν εἶναι καὶ αὐτὸ μία ἐκ τῶν αἰτίων τῆς ἐπαράτου νόσου.

Ὁ καπνὸς ἐπιδρᾷ ὡσαύτως εἰς τοὺς ἀναπνέοντας τὰ προϊόντα τῆς καύσεως αὐτοῦ εἰς κλειστοὺς χώρους ὅπου καπνίζουν ἄλλοι.

Παρατηρήθη πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὅτι πυροσβέσται σπεύσαντες πρὸς κατάσβεσιν καιομένου καπνεργοστασίου ἐν Τουλούζῃ, ὑπέστησαν κατὰ τὸ πλεῖστον δύσπνοιαν, ψύξιν τῶν ἄκρων, ἀδυναμίαν σφυγμοῦ, ἀναισθησίαν, σπασμούς, ἀνέρρωσαν δὲ κατόπιν μακροῦ ὕπνου.

Καὶ αἱ ἐκ τῆς μασήσεως τοῦ καπνοῦ ἐπιβλαβεῖς συνέπειαι εἶναι ἐντονώτεραι τῶν τοῦ καπνίσματος.

Ὁ Ogston ἀναφέρει ὅτι εὔρεν ἄνθρωπον ἐκ καπνοῦ δηλητηριασθέντα ἀναίσθητον καὶ κοπιωδῶς ἐμοῦντα, καὶ ὅτι μετὰ μικρὸν εἶδεν αὐτὸν ἐκπνέοντα. Ἄναταμών δὲ τὸν νεκρὸν εὔρεν ἐν τῷ στομάχῳ ὕλην τινὰ μελανωπῆν, ἣτις οὐδὲν ἄλλο ἦτο, εἰμὴ μασηθέντα καὶ καταποθέντα φύλλα καπνοῦ.

Ἄλλὰ καὶ ἐκ τῆς ροφήσεως κόνεως καπνοῦ (ταμπάκου) ἀναφέρονται θάνατοι.

Συνήθως ἡ κατάχρησις τοῦ ταμπάκου φέρει χρονίαν κόρυζαν, ἀνοσίμην, δακρύρροιαν συχνὴν καὶ ἐξασθένεισιν τῆς ὀράσεως.

Παρ' ὅλα τὰ ἀνωτέρω αἱ στατιστικαὶ δεικνύουσιν ὅτι τὸ κάπνισμα ἔχει διαδοθῆ πολὺ, καὶ δὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου, ὡς καὶ μετ' αὐτόν.

Ἐφ' ὅσον δὲν ἐπιτυγχάνεται ἡ τελεία ἀποχὴ ἀπὸ τοῦ καπνοῦ, ἡ μετρία χρήσις τοῦ ὑπὸ ὑγιῶν ἀτόμων οὐδεμίαν ἢ ἐλάχιστην δύναται νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην.

Τὸ τοιοῦτον ὅμως δὲν ἰσχύει διὰ τὰ παιδιά καὶ τὰς γυναῖκας, τῶν ὁποίων ὁ ὄργανισμὸς εἶναι κατὰ πολὺ εὐαισθητότερος τοῦ ὑγιοῦς καὶ ἀνεπτυγμένου ἀνδρός.

Ἄλλὰ καὶ κατὰ τὴν μετρίαν καὶ κανονικὴν, ὀρθὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ, δεόν νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει τοὺς ἐξῆς κανόνας ὑγιεινῆς τοῦ καπνίσματος.

- 1) Ἡ ποσότης τοῦ καπνοῦ νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ 8—10 σιγαρέττα ἢ 3—4 ποῦρα κατὰ εἰκοσιτετράωρον.
- 2) Νὰ ἀποφεύγεται ἡ κατάποσις τοῦ καπνοῦ κατὰ τὸ δυνατόν.
- 3) Νὰ μὴ ἀνάπτεται ἐκ νέου σβεσθὲν σιγαρέττον ἢ ποῦρον διότι εἰς αὐτὸ ὑπάρχει περίσσεια μὴ ἀπορροφηθείσης νικοτίνης καὶ ἐτέρων βλαβερῶν προϊόντων.
- 4) Νὰ χρησιμοποιῆται καπνοσῦριγξ μακρά, ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ ἔχη

τοποθετηθῆ τεμάχιον βάμβακος προεμβαπτισθέντος ἐντὸς διαλύματος ὑπερχλωριοσιδήρου καὶ στεγνωθέντος, ὅστις ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ συγκρατῆ τὰ βλαβερὰ συστατικά τοῦ καπνοῦ, ἢ καὶ ἕτερα εἶδη νεωτέρων φίλτρων, ὡς κατωτέρω.

5) Νὰ ἀποφεύγεται τὸ κάπνισμα κενοῦ ὄντος τοῦ στομάχου, ὡς καὶ ἐν βαδίσματι.

6) Νὰ μὴ καπνίζεται μέχρι τέλους τὸ σιγαρέττον, διότι εἶναι πλήρες δηλητηριωδῶν οὐσιῶν, ἀλλὰ μόνον μέχρι τοῦ ἡμίσεος.

Ὡς πρὸς τὴν βλαβερὰν ἐπίδρασιν τῶν προϊόντων τοῦ καπνοῦ διὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ «καρκίνου τῶν πνευμόνων», θεωροῦνται ὑπεύθυνα τὰ εἰς τὴν πίσσαν τοῦ καπνοῦ ἐνυπάρχοντα, ὡς ἐλέχθη, βενζοπυρένια (1,2 βενζοπυρένιον καὶ 3,4 βενζοπυρένιον).

Ὡς ἐκ τούτου, ἐπειδὴ τὰ βλαβερὰ αὐτὰ συστατικά τοῦ καπνοῦ ἐνυπάρχουν εἰς τὸ ὑπόλειμμα τοῦ σιγαρέττου, τὸ ὁποῖον συγκρατεῖ τὸ μέγιστον μέρος τῆς πίσης, τὸ Σουηδικὸν Μονοπώλιον Καπνοῦ, τοποθετεῖ εἰς τὸ σιγαρόχαρτον καὶ ἐπὶ τοῦ μέσου τοῦ σιγαρέττου, «ὕδατινον» δακτύλιον, ἐνδεικτικὸν ὅτι τὸ σιγαρέττον πρέπει μέχρις ἐκεῖ νὰ καπνίζεται.

Πρὸς μετρίασμον ἀκόμα τῶν ἐκ τοῦ καπνοῦ βλαβερῶν ἐπιδράσεων, ἐφαρμόζονται διάφορα μέσα, τὰ ὁποῖα σκοποῦν τὴν δέσμευσιν τῶν κατὰ τὸ κάπνισμα εἰσροφουμένων ἐπιβλαβῶν οὐσιῶν, καὶ κυρίως τῆς νικοτίνης καὶ τῶν πισσωδῶν ὑλῶν.

Ἀποχωρισμὸς ἱκανοῦ ποσοῦ τῆς νικοτίνης ἀπὸ τοῦ καπνοῦ τελεῖται διὰ κατεργασίας τῶν ξηρῶν φύλλων δι' ὕδατος ἢ ἄλλων διαλυτικῶν ὑγρῶν, ἢ ἀκόμη δι' ὕδρατου, δι' οὗ παρασύρεται τὸ πτητικὸν δηλητήριον.

Ἐδοκίμασαν ἐπίσης τὴν δι' ὄζουτος κατεργασίαν αὐτῶν, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς διὰ τούτου ὀξειδώσεως τῆς νικοτίνης.

Ἄπαντα, ἐν τούτοις, τὰ κυκλοφοροῦντα τοιαῦτα εἶδη καπνοῦ, τὰ διαφημιζόμενα ὡς ἐλεύθερα ἢ πτωχὰ νικοτίνης, περιέχουσι πάντοτε ποσότητα ταύτης· πάντως τυγχάνουν μειωμένης περιεκτικότητος.

Πλὴν τοῦ προμνησθέντος βάμβακος, τοῦ ἐμβαπτιζομένου ἐντὸς διαλύματος ὑπερχλωριοσιδήρου ἢ ταννίνης, ἢ ἀλάτων θορίου, κ.λ.π. χρησιμοποιουμένου πρὸς συγκράτησιν τῆς νικοτίνης, καὶ φερομένου εἰς τὸ ἐμπόριον ὑπὸ διάφορα ἐμπορικὰ ὀνόματα, ὡς ἀλεξικάπνον, κ.τ.π., τὸν τελευταῖον καιρὸν ἐφαρμόζονται ἀκόμη ὕλαι ἀπορροφήσεως, ἀνάλογοι πρὸς ἐκείνας τὰς ὁποίας φέρουν αἱ κατὰ τῶν πολεμικῶν ἀερίων προσωπίδες.

Μία ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ ξηρὸν κολλοειδὲς πυριτικὸν ὄξύ, τὸ ὁποῖον οἱ Ἀμερικανοὶ ὠνόμασαν Σίλικα - Γκέλ — ὁ ἀπορροφητικὸς ἀνθραξ (μορφὴ ἐνεργοῦ ἀνθρακος).

Δι' αὐτοῦ πληροῦνται μικρὰ διάφορα φυσίγγια διάτρητα, ἐκ πλαστικῆς ὕλης διαφανοῦς, ἅτινα τοποθετοῦνται ἐντὸς εἰδικῆς καπνοσύριγγος, καὶ τὰ ὁποῖα ἀνανεοῦνται μετὰ τὸ κάπνισμα 10 — 12 σιγαρέττων.

Ἐπίσης, ἐκτεταμένης ἐφαρμογῆς τυγχάνει πλέον τὸ δίκην ἐπιστομίου φίλτρον τῶν σιγαρέττων, συγκεῖμενον ἐκ χάρτου (κρέπ), ὅστις ἐνεκεν τῆς

μεγάλης έπιφανείας, τήν όποίαν παρουσιάζει, δύναται νά συγκρατή ίκανόν μέρος τών πισσωδών ή έτέρων συστατικῶν τών προϊόντων τῆς καύσεως.

Όλα ὅμως αὐτά τὰ έπινοήματα ὀλίγον δύναται νά ἀπαλλάξουν τόν καπνίζοντα τῆς δηλητηριώδους έπενεργείας τῆς νικοτίνης καί τών ἄλλων έκ τῆς καύσεως ταύτης καί τοῦ καπνοῦ διύλισμένων προϊόντων.

Καί ὡς έξετάσωμεν ταχέως τόν καπνόν ἀπό μιᾶς έτέρας πλευρᾶς τήν χρησιμοποίησιν δηλαδή τοῦ καπνοῦ δι' έγκληματικούς σκοπούς.

6. Έγκληματικὴ χρῆσις τοῦ καπνοῦ

Ἡ χρησιμοποίησις τοῦ καπνοῦ πρὸς αὐτοκτονίαν καί έγκληματικόν σκοπὸν έν γένει, είναι σπανιωτάτη, παρά τήν εύκολίαν τῆς έξευρέσεως αὐτοῦ, εις οἰαδήποτε ποσά.

Οἱ έγκληματαί δέν έχουσιν έμπιστοσύνην εις τὸ δηλητήριο τοῦτο, τοῦ ὁποίου ή παρουσία εις τὸ πτώμα, δύναται νά διαπιστωθῆ πολλούς μήνας μετὰ τόν θάνατον, ή δέ πρὸς αὐτὸ ἀποστροφή των χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς έποχῆς τῆς περιφήμου ὑποθέσεως Μποκαρμέ, ήτις παρέμεινεν ιστορικὴ εις τὰ δικαστικά χρονικά.

Εἰς ἄσματος καί έκφυλος Βέλγος ἀριστοκράτης, ὁ κόμισ Ἰππόλυτος Μποκαρμέ, θέλων νά κληρονομήσῃ τόν γυναικάδελφόν του, προσκαλεῖ αὐτὸν εις τήν έν Φλάνδρα έπαυλίν του.

Έκεῖ τοῦ προσφέρει ποτήριον ἀφρώδους οἴνου, έντός τοῦ ὁποίου εὐρίσκετο τὸ έκχείλισμα τοῦ καπνοῦ, ὅπερ ὁ κόμισ εἶχεν έπιμελῶς παρασκευάσει έβδομάδας τινὰς πρὸ τῆς ήμέρας τοῦ έγκλήματος.

Ό θάνατος τοῦ θύματος ὑπῆρξεν ἄμεσος, ἄλλ' ή ἀποκάλυψις τοῦ δηλητηρίου εις τὰ σπλάγχχνα αὐτοῦ έγένετο παρά τοῦ διασήμου Βέλγου χημικοῦ Stass, κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον, καί ὁ κόμισ έπλήρωσε τὸ έγκλημά του, με τήν κεφαλήν του.

7. Παραγωγή καπνοῦ

Πάμπολλαι είναι αἱ καπνοπαραγωγοὶ χῶραι καπνοῦ, κυρίως ὅμως καπνοπαραγωγικὴ χῶρα είναι ή Νότιος Ἀμερικὴ.

Έννοεῖται ὅτι ὁ καπνὸς εὐδοκιμεῖ καλλιεργούμενος εις ὅλας τὰς χῶρας, με θερμόν ή ήπιον κλίμα, παραλλάσσων μόνον ἀπὸ τόπου εις τόπον, ἀναλόγως τών κλιματολογικῶν συνθηκῶν ὡς καί τών γεωλογικῶν τοιούτων εκάστης χῶρας.

Έπὶ κεφαλῆς τῆς έν Εὐρώπη καπνοπαραγωγῆς εὐρίσκεται ή Έλλάς, ἀκολοθούσης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, Βουλγαρίας, Ρωσσίας, Ρουμανίας, Γιουγκοσλαβίας, Ἀλβανίας κ.τ.λ.

Έν Ἀφρικῇ προέχει εις τήν καπνοπαραγωγήν ή Τύνις, κατὰ δεῦτερον δέ λόγον τὸ Ἀλγέριον, Τράνσβααλ, Κογκὸ κ.τ.λ.

Έν Αὐστραλίᾳ δέ, τέλος, τὰ παραγόμενα καπνὰ είναι μᾶλλον δευτέρας σειρᾶς.

Ὁ καπνὸς τῆς Maryland εἶναι μικρᾶς περιεκτικότητος εἰς νικοτίνην, ὁ καπνὸς τῆς Κούβας καὶ τῶν Φιλιππίνων εἶναι ὀνομαστὸς διὰ τὴν λεπτότητα του καὶ τὸ ἄρωμά του.

Ἡ Java, ἡ Borneo καὶ ἡ Sumatra ἔχουν ἐπίσης μίαν ἐνδιαφέρουσαν παραγωγὴν καπνοῦ ποιότητος καλῆς.

8. Παράγωγα καὶ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ ἐν Ἑλλάδι

Δὲν εἶναι γνωστὸν ἐὰν ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ εἰσήχθη τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι, ἐκ τῆς Εὐρώπης ἢ ἐκ τῆς Περσίας, εἰς τὴν τότε ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχομένην περιοχὴν τῆς Χώρας.

Ἐν τούτοις, ὑπερισχέει ἡ πρώτη ἄποψις, καὶ φέρεται ὅτι ἔχει εἰσαχθῆ ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἐπαρχίας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου αἰῶνος.

Ἐναφέρεται κατὰ τὸ «Ἑλληνικὸν Ἐμπορικὸν Λεξικόν», τὸ ἐκδοθὲν ἐν Βενετίᾳ τὸ 1815, ὅτι κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα ὁ καπνὸς ἐν Μακεδονίᾳ ἐκαλλιεργεῖτο εἰς μεγάλην ἔκτασιν.

Κατὰ τὸν συγγραφέα ὁ καπνὸς οὗτος ἦτο ἀρίστης ποιότητος καὶ εἰδικώτερον ὁ περὶ τὰ Γιαννιτσὰ καλλιεργούμενος, ὡς καὶ τῶν περιοχῶν Θεσσαλονίκης, Καβάλας, Ἄρτης, Ἄλμυροῦ, καὶ ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον ἔμπορίου μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Ἰταλίας καὶ Αἰγύπτου, καὶ ἀνεγνωρίζετο οὗτος καὶ διὰ τὴν καλὴν του ποιότητα καὶ τὸ ἄρωμά του.

Αἱ φυσικαὶ ιδιότητες τοῦ ἑλληνικοῦ καπνοῦ

Διὰ τὴν γνωμάτευσιν τῆς ἐμπορικῆς ἀξίας καὶ τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ, ἐξυπηρετοῦν, γενικῶς, ὁ καθορισμὸς τῶν φυσικῶν ιδιοτήτων τῶν φύλλων αὐτοῦ, ὡς τὸ χρῶμα, τὸ ἄρωμα, ἡ γεῦσις, τὸ εὐκαυστον, ἡ μικρὰ περιεκτικότης εἰς νικοτίνην καὶ ἐτέρων ὑλῶν.

Αἱ ιδιότητες αὗται ὑπερτεροῦν εἰς τὸν ἑλληνικὸν καπνὸν καὶ τὸν κατατάσσουν εἰς τὸν εὐγενέστερον ὄλων εἰς τὸν κόσμον.

Διὰ μιᾶς θαυμασίας συγκεντρώσεως εὐνοϊκῶν συντελεστῶν καὶ παραγόντων, ὡς ὁ ἥλιος, ὁ λαμπρὸς οὐρανός, ἡ διαυγὴς ἀτμόσφαιρα, αἱ ἤρεμοι νύκτες, τὸ μαλακὸν κλίμα μὲ τὸ πτωχὸν καὶ ξηρὸν ἑλληνικὸν ἔδαφος, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς καταβαλλομένας ἀξιεπαίνους φροντίδας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καπνοπαραγωγῶν κατὰ τὴν ξήρανσιν, κατεργασίαν καὶ ζύμωσιν τοῦ προϊόντος, φθάνουν αἱ ιδιότητες τοῦ ἑλληνικοῦ καπνοῦ, τὸν ἰδανικὸν βαθμὸν.

Τὸ χρῶμα τοῦ ἑλληνικοῦ καπνοῦ εἶναι, γενικῶς, λαμπρῶς ἀνοικτόχρωμον καὶ εὐχάριστον. Ἡ γεῦσις του εἶναι εὐάρεστος ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἐλαφρὰ καὶ γλυκεῖα. Τὸ εὐκαυστον αὐτοῦ εἶναι ἐξαιρετικὸν καὶ πλήρες.

Ἡ περιεκτικότης τοῦ ἑλληνικοῦ καπνοῦ εἰς νικοτίνην εἶναι ἐλαχίστη,

καί τὰ φύλλα του δὲν περιέχουν ἑτέραν διὰ τὸν ὀργανισμόν τῶν καπνιστῶν ἐπιβλαβή οὐσίαν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἡ περιγραφή τῆς νικοτίνης διὰ τὸν ἑλληνικὸν καπνὸν ἔχει οὐσιώδη σημασίαν.

Αὕτη ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον καὶ χαρακτηριστικώτερον συστατικὸν τοῦ καπνοῦ.

Ἡ νικοτίνη εἰς τὸν καπνὸν εἶναι ὅ,τι ἡ ἀλκοόλη εἰς τὸν οἶνον, ἡ κοφεΐνη εἰς τὸν καφέ, ἡ θεοβρωμίνη εἰς τὸ κακάον κ.ο.κ.

Ἡ νικοτίνη εἶναι, ὡς εἴπομεν, ἀлкаλοειδές, συνεπῶς ἔν δηλητήριον. Καὶ ὡς συμβαίνει καὶ μὲ τὰς πλείστας τῶν δηλητηριωδῶν οὐσιῶν, εἰς μὲν μικρὰς δόσεις ἐνεργοῦν ὡς φάρμακα, εἰς μεγαλυτέρας ὁμως εἶναι ἐπιβλαβῆ ἕως θανατηφόρα· οὕτω συμβαίνει καὶ μὲ τὴν νικοτίνην.

Ἡ μικρὰ χρησιμοποίησις καὶ δόσις τῆς νικοτίνης, ἐνεργεῖ διεγερτικῶς ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ προκαλεῖ αἴσθημα ψυχικῆς εὐθυμίας. Ἡ κακὴ ὁμως χρῆσις τῆς νικοτίνης (κατάχρησις) εἶναι ἐπιβλαβής.

Βεβαίως ἐδῶ οἱ ὄροι «χρῆσις» καὶ «κατάχρησις» εἶναι παράγοντες ὑποκειμενικοί.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων, οἱ ὄροι αὗτοι ἐξαρτῶνται καὶ ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ καπνοῦ, τὸ ὅποῖον ὁ καπνίζων χρησιμοποιοεῖ.

Οὕτω, καπνὸς μὲ μεγάλην περιεκτικότητα εἰς νικοτίνην, ἀπαιτεῖ χαμηλὰ ὄρια χρήσεως, ἐνῶ καπνὸς μὲ μικρὰν περιεκτικότητα εἰς νικοτίνην (ἐλαφρὰ καπνὰ) ἡ χρῆσις δύναται νὰ εἶναι μεγαλυτέρα.

Ἡ περιεκτικότης τοῦ καπνοῦ εἰς νικοτίνην κυμαίνεται μεταξύ 0,2—5% ἂν καὶ εἶδη τινὰ καπνοῦ ἐνέχουν μεγαλυτέραν περιεκτικότητα.

Κατὰ τὰς ἐργασίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ Ἰνστιτούτου Καπνοῦ κυμαίνονται τὰ 77% τοῦ ἑλληνικοῦ καπνοῦ μὲ νικοτίνην ἀπὸ 0,20 ἕως 1,25%.

Οὕτως ἔχουν	25%	} 77%	τοῦ ἐν Ἑλλάδι καλλιιεργημένου καπνοῦ	0,20—0,50%
	27%		» » »	» 0,50—0,80%
	15%		» » »	» 0,80— 1%
	10%		» » »	» 1. —1,25%

Ἡ μέση περιεκτικότης εἰς νικοτίνην τοῦ ἑλληνικοῦ καπνοῦ δὲν ὑπερβαίνει τὸ 1%.

Τὰ ἐν Ἑλλάδι καλλιιεργούμενα εἶδη καπνοῦ

Αἱ ἐν Ἑλλάδι καλλιιεργούμεναι ποικιλίαι καπνοῦ, τοῦ εἴδους «Nicotiana Tabacum» εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

1. Μπασμάς (Basma) (35%) (ἐκ τοῦ Μπασμάκ=πιέζειν)
2. Ζίχνα (Zichna) (4%) καὶ Σιρδίλι (τουρκιστί)
3. Μπασσι—Μπαγλι (Basci—Bagli) (7,5%) (δεμένη κεφαλή)
4. Καμπακουλάκ (Kabakoulak) (3,5%)
5. Σαμσοῦς (Samsoun) (12%)

6. Τύπου Σμύρνης (Typ. Smyrna) (8%) (Καλούπια, άρμάδες, μυρωδάτα)
7. Άγρινίου Μυρωδάτα (Agriniou Myrodata) (4,5%)
8. Τσεμπέλια Άγρινίου (Agriniou Djebelia) (8%)
9. Σαρί (Sari) (0,8%)
10. Μαύρα Θεσσαλίας (Thessalische Mavra) (10%)
11. Μαύρα Άργους (Mavra von Argos) (5%)

1. Μπασμάς

Ή ποικιλία Μπασμάς είναι ή περισσότερον καλλιεργουμένη παρ' ήμιν. (35%)=18-20 έκατομμ. χιλιόγραμμα.

Ή όνομασία του προέρχεται από την τουρκικήν λέξιν «Basmak», ή όποία σημαίνει «πιέζειν», διότι τά φύλλα κατά την μετέπειτα κατεργασίαν πιέζονται, δεματοποιούμενα.

Ή ποικιλία Μπασμάς χρησιμοποιείται υπό τής καπνοβιομηχανίας διά παρασκευήν σιγαρέττων.

Ό κλασσικός τύπος καπνού «Μπασμά» είναι τής περιοχής Ζάνθης (Γιακά I, Γιακά II), Souyallissi, Sovan, κλπ. Κομοτηνής, Χρυσουπόλεως, Μαχαλά-Δράμας, Σερρών, Νιγρίτης, Πραβίου και Καβάλας.

2. Ζίχνα

Αύτη είναι μία ποικιλία του Μπασμά με μικρά φύλλα καλλιεργουμένη εις την προοροσειράν του Παγγαίου.

Ή όνομασία του προέρχεται από την περιοχήν Ζίχνης των Σερρών όπου κυρίως καλλιεργείται.

Ό καπνός αυτός ονομάζεται και Σιρδίλι (Sirdili), όνομασία τουρκική.

Κατά την γεύσιν ό καπνός αυτός είναι λίαν λεπτός, με ισχυρόν άρωμα, περιζήτητος εις όλόκληρον τον κόσμον και άναμιγνύεται κατά μικρά ποσά με έτερα είδη καπνού.

Ή παραγωγή Ζίχνα υπερβαίνει τά 2,5 έκατοστου., όπερ άντιστοιχεί εις τά 4% τής όλης παραγωγής.

Εις την περιοχήν Καρδίτης καλλιεργείται μικρά ποσότης καπνού είδους Μπασμά, τό όποιον είναι γνωστόν υπό την όνομασίαν Ζίχνα-Κανάλια. Τοῦτο προέρχεται έκ διασταυρώσεως σπόρων μακεδονικής Ζίχνας και θεσσαλικού μαύρου καπνού.

Δέν έχει άρωμα, αλλά είναι έλαφρός και γλυκύς κατά τό κάπνισμα.

Χρησιμοποιείται τό είδος αυτό άρκετά υπό τής βιομηχανίας σιγαρέττων.

3. Μπασσι-Μπαγλι

Τό όνομά του προέρχεται έκ τής τουρκικής λέξεως «Baschi-Bagli», ή όποία σημαίνει «δεμένη κεφαλή», διότι κατά την συσκευασίαν τά φύλλα του καπνού αυτού δένονται εις δέσμας.

Ποικιλία (variation) τοῦ Μπασσί—Μπαγλί εἶναι ὁ καπνὸς Τραπεζοῦντος, ὁ ὁποῖος καλλιεργεῖται εἰς μικρὰν ἔκτασιν εἰς τὴν περιοχὴν Ἀξιουπόλεως τῆς Κεντρικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας.

Ἐκυριώτερος τύπος Μπασσί—Μπαγλί εἶναι τῆς Προσωτσάνης τῆς περιοχῆς Δράμας.

Ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ 7,5% τῆς ἑλληνικῆς παραγωγῆς.

4. Καμπακουλάκ

Ἐκ τῶν καπνῶν οὗτος κεῖται μεταξὺ τοῦ Μπασμά καὶ τοῦ Μπασσί—Μπαγλί, προεληθὼν ἐκ διασταυρώσεως τούτων.

Τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ αὐτοῦ εἶναι ἐπιμήκη, ἡ δὲ ὀνομασία του ἐκ τοῦ τουρκικοῦ «Kabakoulak», ἡ ὁποία σημαίνει «χονδρὰ αὐτιά».

Ἐτύπος Καμπακουλάκ καλλιεργεῖται ἐν Μακεδονίᾳ, εἰδικῶς εἰς Πράβιον, Κιλκίς, Κοζάνην, Λαγκαδᾶ, Βέροιαν καὶ Καρατζόβαν.

Ἡ παραγωγή του ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰ 3,4% τῆς ἑλληνικῆς παραγωγῆς καπνοῦ.

5. Σαμσοῦς

Ἐκ τῶν καπνῶν οὗτος, ὁ ὁποῖος φέρει τὸ ὄνομα τῆς ὁμωνύμου τουρκικῆς περιοχῆς καλλιεργεῖται εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Κατερίνης.

Ἐσπόρος τοῦ καπνοῦ αὐτοῦ, ὅστις εἶναι παραλλαγή τοῦ καπνοῦ Μπασσί—Μπαγλί, μετεφέρθη, ὄχι ἀπὸ μακροῦ χρόνου, ἐκ τῆς ὁμωνύμου περιοχῆς τῆς Μαύρης—Θαλάσσης καὶ συναγωνίζεται εἰς ταύτην παραγομένου τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος καπνοῦ.

Ἡ περιεκτικότης εἰς νικοτίνην, τοῦ εἰς Κατερίνην παραγομένου καπνοῦ «Σαμσοῦντος» εἶναι λίαν μικρά, μὴ ὑπερβαίνουσα τὰ 0,72—0,74%.

Εἰς τὸ βιβλίον «Τὰ Καπνὰ μας» τοῦ Α. Μάντζαρη, διαλαμβάνεται ὁ καπνὸς «Σαμσοῦντος», ὡς ἐν λίαν εὐγενὲς καὶ ἐπιζητούμενον προϊόν.

Τοῦ καπνοῦ τούτου παράγονται νῦν περὶ τὰ 7—8 ἑκατομμ. χιλιόγραμμα, τὸ ὁποῖον ἀντιστοιχεῖ εἰς 12% τῆς ἑλληνικῆς παραγωγῆς.

6. Τύπος Σμύρνης

Εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου (Μυτιλήνην, Σάμον, Χίον, Κυκλάδας, Δωδεκάνησα κλπ.), εἰς τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας καὶ Καϊλάρι Μακεδονίας, ὡς καὶ εἰς τὴν Φλώριναν καὶ Κοζάνην τῆς Μακεδονίας καλλιεργεῖται ἐν εἰδικῶν εἶδος καπνοῦ, τὸ ὁποῖον φέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον ὡς τύπος Σμύρνης.

Ἐκ τῶν καπνῶν οὗτος προέρχεται ἐκ τῆς ὁμωνύμου περιοχῆς τῆς Μ. Ἀσίας, καὶ εἶναι γνωστὸς καὶ ὡς Καλούπια—Σμύρνης, διότι συσκευάζεται καὶ εἰς «ἀρμάδες» ἐπίσης εἶναι γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Μυρωδάτα Σμύρνης», ἔνεκεν τοῦ λεπτοῦ καὶ χαρακτηριστικοῦ του ἀρώματος.

Ἐπιζητεῖται πολὺ εἰς τὸ ἐμπόριον ἔνεκεν τῶν καλῶν του ἰδιοτήτων καὶ τῆς μικρᾶς περιεκτικότητος αὐτοῦ εἰς νικοτίνην.

Ώσαύτως, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Μυρωδάτα Παλαιοκάστρου», εἶναι γνωστὸν εἰδικὸν εἶδος καπνοῦ, καλλιεργούμενον εἰς μικρὰς ποσότητας εἰς τὴν περιοχὴν Μητροπόλεως περιφέρειας Καρδίτσας.

Τὰ Μυρωδάτα Παλαιοκάστρου, εἶναι εἶδος καπνοῦ κείμενον μεταξὺ τοῦ «Μπασμά» καὶ τοῦ «Μυρωδάτου Σμύρνης».

Ἔχει λίαν μικρὰν περιεκτικότητα νικοτίνης (0,42%) καὶ εἶναι ἑλαφρὸς.

Μεταπολεμικῶς παράγονται περὶ τὰ 5 ἑκατομμ. χιλιόγραμμα ἕκ τοῦ καπνοῦ τούτου, ἀντιστοιχοῦντων εἰς τὰ 8% τῆς συνολικῆς ἑλληνικῆς παραγωγῆς.

7. Μυρωδάτα Ἀγρινίου

Ἡ ποικιλία «Μπασσι—Μπαγλι» τῆς Μακεδονίας, ἡ ὁποία ἔχει μεταφερθῆ εἰς τὸ Ἀγρίνιον τῆς Αἰτωλοακαρνανίας καὶ ἔχει διασταυρωθῆ, ἔχει δημιουργηθῆσει τὸν εἰς τὸ ἐμπόριον φερόμενον καπνὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἀγρινίου Μυρωδάτα».

Χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἰδιάζον ἄρωμα καὶ ἑλαφρὰν γεῦσιν. Ἡ περιεκτικότης του εἰς νικοτίνην εἶναι λίαν μικρά.

Αἱ ἐξαιρετοὶ ἰδιότητες τοῦ καπνοῦ αὐτοῦ, συνδυαζόμεναι μὲ μίαν ἀρίστην ἰκανότητα κατακαύσεως καὶ ἑλαφρὸν εἰδικὸν βᾶρος, δημιουργοῦν διὰ τὸν καπνὸν αὐτὸν μίαν καταλληλότητα ἀναμίξεώς του μὲ κάθε εἶδος καπνοῦ.

Ὁ καπνὸς αὐτὸς καλλιεργεῖται εἰς μεγάλην ἔκτασιν καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μεσολογγίου.

Ἡ ἔτησίᾳ παραγωγὴ κυμαίνεται γύρω τῶν 2,8 ἑκατομμ. χιλιογράμμων καὶ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰ 4,5% τῆς συνολικῆς ἑλληνικῆς παραγωγῆς.

8. Τσεμπέλια Ἀγρινίου

Εἰς τὴν Δ. Ἑλλάδα καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν περιοχὴν Ἀγρινίου καλλιεργεῖται εἶδος καπνοῦ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Ἀγρινίου Τσεμπέλια».

Τὸ εἶδος αὐτὸ θεωρεῖται ὡς βελτιωμένη καλλιέργεια τοῦ καλουμένου «Μαῦρα Λαμίας».

Τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ καπνοῦ, τὰ «Τσεμπέλια Ἀγρινίου», ζητεῖται ἀρκετά, τόσον δι' ἐξαγωγήν ὅσον καὶ ὑπὸ τῶν βιομηχανιῶν καπνοῦ.

Εἶναι καπνὸς ἑλαφρὸς καὶ μὲ χαρακτηριστικὸν ἄρωμα, δι' ὃ καὶ αἱ βιομηχαναίαι σιγαρέττων καὶ αἱ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐπιδεικνύουν ἐνδιαφέρον διὰ τὸν καπνὸν αὐτόν.

Ἡ παραγωγὴ του κυμαίνεται γύρω τῶν 5 ἑκατομμ. χιλιογράμμων, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰ 8% τῆς συνολικῆς ἑλληνικῆς παραγωγῆς.

9. Σαρί

Εἰς τὴν περιφέρειαν Ἀλμυροῦ καὶ Φαρσάλων τῆς Θεσσαλίας καὶ εἰς μικρὸν ἀριθμὸν χωρίων τῶν Νομαρχιῶν Τρικάλων, Φθιώτιδος καὶ Καρδίτσας, εἶναι γνωστὴ ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ «Σαρί», χαρακτηριστικὸν τοῦ ὁποίου

είναι τὸ κίτρινον χρῶμα του, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομά του «Σαρί», τὸ ὁποῖον τουρκιστὶ σημαίνει «κίτρινος».

Ὁ καπνὸς «Σαρί» ἀποτελεῖ μέσην ποιότητα, σχεδὸν ἄνευ γεύσεως, πλήν καίεται ἰδιαιτέρως καλῶς. Λόγω ὅμως καὶ τοῦ χαρακτηριστικοῦ του ἀρώματος χρησιμοποιεῖται καὶ ζητεῖται διὰ τὴν παρασκευὴν χαρμανιού καπνοῦ διὰ σιγαρέττα.

Ἐξάγεται εἰδικῶς εἰς Κύπρον καὶ Αἴγυπτον.

Προπολεμικῶς διὰ τὸν καπνὸν αὐτόν, ἐνδιεφέροντο καὶ ἕτεροι Χῶραι, ὡς ἡ Γαλλία, ἡ Γερμανία, ἡ Τσεχοσλοβακία, Οὐγγαρία καὶ Ρωσσία.

Προπολεμικῶς, ἡ ἔτησίᾳ παραγωγή ἀνῆρχετο εἰς 7,5-2 ἑκατομμ. χιλιόγραμμα, μεταπολεμικῶς ὅμως δὲν ὑπερβαίνει τὰ 0,4 ἑκατομμ. χιλιόγραμμα ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὸ 0,8% τῆς ἑλληνικῆς καπνοπαραγωγῆς.

10. Μαῦρα Θεσσαλίας

Ὁ τύπος οὗτος προέρχεται ἐκ τῆς προσαρμογῆς σπόρων Καμπακουλάκ ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ εἰδικῶς εἰς τὴν περιοχὴν Τυρνάβου—Ἐλασσόνος· ἐμφανίζεται μὲ μικρὰ μαῦρα φύλλα, ἐνῶ εἰς τὰς ἑτέρας περιοχὰς μὲ κανονικὰ μεγάλα τοιαῦτα.

Εἰδικὸν ἄρωμα δὲν παρατηρεῖται εἰς τὸν καπνὸν αὐτόν· χρησιμοποιεῖται ὡς καπνὸς πληρώσεως.

Ἡ περιεκτικότης του ὅμως εἰς νικοτίνην κυρίως τῶν περιοχῶν Ἐλασσόνος—Τυρνάβου κλπ. εἶναι λίαν ἐλαχίστη.

Ὁ καπνὸς οὗτος χρησιμοποιεῖται δι' ἐξαγωγὴν μολοντί τὸν ζητοῦν καὶ βιομηχανία τοῦ ἐσωτερικοῦ.

Ἡ παραγωγή τοῦ καπνοῦ ἀνέρχεται εἰς 6 ἑκατομμ. χιλιόγραμμα ἑτησίως, ποσότης ἀντιστοιχοῦσα εἰς τὰ 10% τῆς ἑλληνικῆς καπνοπαραγωγῆς.

11. Μαῦρα Ἄργους

Ὁ καπνὸς «Μαῦρα Ἄργους» εἶναι εἶδος, τὸ ὁποῖον μεταξὺ ὄλων τῶν ἑλληνικῶν καπνῶν, ἐμφανίζεται μὲ τὰ μεγαλύτερων διαστάσεων φύλλα μήκους 20-30 ἐκμ.

Σχεδὸν παράγεται εἰς τὴν περιοχὴν Ἄργους—Ναυπλίου.

Ἡ περιεκτικότης εἰς νικοτίνην τοῦ εἴδους αὐτοῦ τοῦ καπνοῦ δὲν ὑπερβαίνει τὸ 1,10%.

Φέρεται εἰς δύο τύπους: α) εἰς τὰ «ξερικὰ» καὶ β) εἰς τὰ «ποτιστικά».

Ἡ παραγωγή καὶ τῶν δύο τούτων τύπων ἀνέρχεται εἰς 2,8-3,5 ἑκατομμ. χιλιόγραμμα, ποσότης ἀντιστοιχοῦσα εἰς τὸ 5,6% τῆς ἑτησίας ἑλληνικῆς παραγωγῆς.

Ἡ ἑλληνικὴ καπνοπαραγωγή καταλαμβάνει μεταπολεμικῶς τὰ 2,85/100 ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς, ἀποφέρουσα γύρω τῶν 125.000 τόννων καπνοῦ.

Ούτω, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔχει ὡς ἀκολούθως :

Ἔτος	1960	65.000	τόννοι
»	1961	74.000	τόννοι
»	1962	93.000	τόννοι
»	1963	126.000	τόννοι
»	1964	124.500	τόννοι

Αἱ ἐξαγωγαὶ κυμαίνονται μεταξύ τῶν 50—65.000 τόννων ἑτησίως με πρόβλεψιν αἱ ἐξαγωγαὶ 1965 νὰ φθάσουν τοὺς 75.000 τόννους.

Ἐφ' ἑτέρου ἡ παγκόσμιος παραγωγή καπνοῦ κατὰ τὰς προσωρινὰς στατιστικὰς κυμαίνεται διὰ τὸ 1964 εἰς τὸ ποσὸν τῶν 4.340.000 τόννων.

9. Ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία προϊόντων καπνοῦ καὶ εἰδικώτερον σιγαρέττων

Ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία ἐπεξεργασίας τοῦ καπνοῦ πρὸς παραγωγήν προϊόντων ἐκ τούτου, ἐγεννήθη σχεδὸν ἅμα τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ καπνοῦ ἐξ Ἀμερικῆς.

Καὶ ναὶ μὲν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς εἰσαγωγῆς, οἱ καπνισταὶ προμηθευόμενοι τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ μετεβάλλοντο οἱ ἴδιοι εἰς βιομηχάνους (1), συμφώνως πρὸς τὰς ὀρέξεις καὶ τὰς ἰδιοτροπίας των, ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ ἤρξαντο ἰδρυόμεναι καπνοβιομηχαναὶ ἐπεξεργαζόμεναι τὸν καπνὸν καὶ παρουσιάζουσαι αὐτόν, ὑπὸ διαφόρους μορφάς.

Ἐν Ἑλλάδι, ἡ καπνοβιομηχανία καὶ εἰδικώτερον ἡ βιομηχανία κατασκευῆς σιγαρέττων, εἶναι μία ἐκ τῶν πλέον ζωτικῶν καὶ ἀρτίως ὀργανωμένων καὶ ἐξωπλισμένων βιομηχανικῶν κλάδων τῆς χώρας, καὶ ἐκ τῶν κατ' ἐξοχὴν παραγωγικῶν.

Κατέχει πλουσίαν καὶ ποιοτικῶς ἀνωτέραν πρῶτην ὕλην, ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τὸ $\frac{1}{7}$ τῆς ἑλληνικῆς καπνοπαραγωγῆς, διαθέτουσα προσέτι συγχρονησμένα οἰκοδομήματα ὡς καὶ μηχανικὰς ἐγκαταστάσεις.

Ἀπασχολεῖ περὶ τοὺς 7.100 ἐργάτας καὶ ὑπαλλήλους καὶ συμβάλλει οὐσιωδῶς εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν δραστηριότητα 25.000 περίπου καπνοπωλῶν, μεσιτῶν κλπ. καὶ ἐξασφαλίζει ἀδαπάνως διὰ τὸ Κράτος τὸ $\frac{1}{8}$ τῶν γενικῶν ἐκ φορολογίας ἐσόδων του.

Γενικῶς ὁ καπνὸς βιομηχανοποιεῖται ὑπὸ τὰς ἐξῆς μορφάς :

1) *Καπνὸς μασήματος* δι' ὃν ὠμιλήσαμεν καὶ δι' ἣν ἐτοιμασίαν τὰ ὑποστάντα τὴν ζύμωσιν φύλλα, βράζονται μετὰ διαφόρων ἀρωματικῶν οὐσιῶν, μέλιτος κτλ. καὶ κατόπιν ξηραίνόμενος καὶ σκληρυνόμενος κόπτεται εἰς μικρὰ τεμάχια, ἔτοιμα πρὸς χρῆσιν.

2) *Ταμπάνος (πρέζα)*. Πρὸς παρασκευὴν τούτου λαμβάνονται τρίμματα καπνοῦ ἐκ τῶν κατωτέρων ποιότητων, βρέχονται δι' ἀρωματισμένου ὕδατος, ἀφίενται ἐπίτηδες πρὸς σῆψιν, καὶ τέλος κονιοποιοῦνται.

3) *Τουμπενί*. Πρόκειται περὶ εἰδικοῦ καπνοῦ, διακρινομένου εἰς περσι-

κόν και μή, χρησιμοποιουμένου δια τούς ύδροκαπνοσίφωνας (ναργιλέδες).

4) *Καπνός πίπας*. Κύριον χαρακτηριστικόν τοῦ καπνοῦ πίπας εἶναι τὸ πλατὺ κόψιμον τῶν φύλλων. Ἡ βιομηχανία αὕτη ἔλαβε μεγίστην ἔκτασιν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ὀλλανδίᾳ ἰδίως, ὅπου ὁ καπνὸς ἀφοῦ κοπῆ, βράζεται κεκομμένος μετὰ μέλιτος καὶ ἄλλων ἀρωματικῶν οὐσιῶν, τοποθετεῖται δὲ ἐντὸς κυτίων λευκοσιδηρῶν, ἀπὸ τῶν ὁποίων δι' εἰδικῆς ἀεραντλίας ἀφαιρεῖται ὁ ἀήρ, καὶ τὰ κυτία σφραγιζονται ἀεροστεγῶς, ὅπως εἶναι ὁ καπνὸς Dunhill καὶ Carstan, καὶ ἄλλοι ὅμοιοι, διότι οὕτως, ὁ καπνὸς ἐντὸς τῶν κυτίων διατηρεῖται διαρκῶς νωπός.

5) *Σιγάρα (ποῦρα)*. Εἶναι ἡ πρωτόγονος μορφή τοῦ καπνίσματος, ἐκπολιτισθεῖσα ὁμως διὰ τῆς καπνοβιομηχανίας.

Διὰ τὴν κατασκευὴν τούτων δὲν εἶναι κατάλληλα ὄλα τὰ καπνά. Κυρίως, χρησιμοποιοῦνται τὰ καπνὰ τῆς Βιργινίας καὶ τῆς Ἀβάνας καὶ ὅπου ὑπάρχουν τὰ μεγαλύτερα ἐργοστάσια τοῦ κόσμου κατασκευῆς πούρων. Ἐν Ἑλλάδι παρασκευάζονται καὶ ποῦρα διαφόρων τύπων καταναλισκομένου καπνοῦ γύρω τῶν 3.000 τόννων.

6) *Τέλος ἔχομεν τὰ σιγαρέττα*. Τὸ πλεῖστον τῆς καπνικῆς παραγωγῆς καταναλίσκεται ὑπὸ μορφήν σιγαρέττων, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ καπνοβιομηχανία.

Πλείστα εἶδη καὶ ποιότητες κατασκευάζονται ὑπὸ τῶν διαφόρων ἐν Ἑλλάδι σιγαρεττοβιομηχανιῶν, αἵτινες—ὠρισμένοι μάλιστα—εἶναι κατ' ἐξοχήν ἐνδιαφέρουσαι.

Ἱστορικὴ ἀνασκόπησις τῆς ἑλληνικῆς σιγαρεττοβιομηχανίας

Ἐκατὸν ὀλόκληρα ἔτη ἔχουν παρέλθει, ἀφ' ἧς ἐγκατεστάθη ἡ πρώτη σιγαροποιητικὴ μηχανὴ ἐν Ἑλλάδι (1865) ἡμερησίας παραγωγικότητος 50.000 τεμαχίων.

Παλαιότερον, ὁ καπνὸς ἐκόπτετο εἰς λεπτὰς ἴνας ταινιοειδεῖς δι' εἰδικῶν μαχαιριδίων εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν «καπνοπωλῶν» καὶ συνεσκευάζοντο εἰς χάρτινα σακκίδια ἢ κτυτία, πωλούμενα οὕτω, μετὰ ἡ ἄνευ σιγαροχάρτου.

Τὰ σιγαρέττα κατεσκευάζοντο (ἐστρίβοντο) ὑπὸ τοῦ καπνιστοῦ, συνήθως κατὰ τὴν ὥραν τοῦ καπνίσματος.

Τὰ χειροποίητα σιγαρέττα κατεσκευάζοντο ἀπὸ Ἑλλήνας τεχνίτας «σιγαροποιοῦς» καὶ τοὺς βοηθοὺς των «ψαλιδιστὰς», ἡ ἡμερησία ἀπόδοσις τῶν ὁποίων ἐκυμαίνετο γύρω τῶν 2.000—3.000 τεμαχίων.

Σήμερον, ἡ κατασκευὴ τῶν σιγαρέττων, εἰς ὅλας τὰς φάσεις, διεξάγεται ὑπὸ τελειοτάτων μηχανικῶν συγκροτημάτων, τὰ ὁποῖα κατασκευάζουν ταχύτατα τὰ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἄριστα σύγχρονα προϊόντα.

Ὁ βιομηχανικὸς ἐξοπλισμὸς τῆς Χώρας ἔχει σήμερον ὡς ἀκολούθως:

Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Χώρας εὔρεν 61 καπνοβιομηχανίας ἐν λειτουργίᾳ. Ἐκ τούτων λειτουργοῦν ἤδη (πλὴν τῆς Ρόδου) 12 σιγαρεττοβιομηχανίαι ἐκ τῶν ὁποίων:

- 4 καλύπτουν τὰ 94,4% τῆς συνολικῆς παραγωγῆς σιγαρέττων
 1 βιοτεχνία σιγαρέττων καὶ καπνοῦ
 1 βιοτεχνία σιγαρέττων, πούρων, καπνοῦ καὶ τουμπεκί
 2 βιοτεχνίαι παραγωγῆς πούρων καὶ καπνοῦ
 2 βιοτεχνίαι παραγωγῆς τουμπεκί
 1 βιοτεχνία τουμπεκί, πούρων καὶ καπνοῦ, καὶ
 1 βιοτεχνία ταμπάκου.

12

Κατασκευὴ τῶν σιγαρέττων

Διὰ τὴν μεταποίησιν τῶν ἑλληνικῶν καπνῶν εἰς σιγαρέττα, ἀκολουθοῦνται τὰ ἀκόλουθα στάδια, τὰ ὁποῖα μόνον τὰ ὀνοματίζω χωρὶς νὰ τὰ περιγράψω. Ταῦτα εἶναι :

- α) ἡ ὑγρασις τοῦ καπνοῦ
 β) ἡ προβιομηχανικὴ ἐπεξεργασία
 γ) ἡ ἐπιλογή καὶ ἡ πρόσμιξις
 δ) ἡ κοπή τοῦ καπνοῦ (0,4—0,6 mm)
 ε) ἡ σιγαρεττοποίησις
 ζ) ἡ συσκευασία τῶν κατασκευασθέντων σιγαρέττων.

Σημασίαν διὰ τὴν κανονικὴν κατάκαυσιν τοῦ σιγαρέττου ἐνέχει καὶ τὸ χρησιμοποιούμενον σιγαρόχαρτον, τὸ ὁποῖον παράγεται—τὸ καλῆς ποιότητος—ἐκ λίνου, τὸ δευτέρας ποιότητος κατασκευάζεται ἐκ βάμβακος, καννάβους καὶ ἰούτης.

Διὰ τὸ εὐκαυστον προστίθεται εἰς τὴν χαρτομάζαν κατασκευῆς του μικρὰ ποσότης κυρίως νιτρικοῦ καλίου.

Φέρεται εἰς συνεχῆ ταινίαν περιτυλιγμένην εἰς κυλίνδρους πλάτους 28 χιλιοστομέτρων καὶ συνήθους μήκους 6.000 μ. με ἀπόδοσιν 80.000 σιγαρέττων τῶν 68 χιλιοστομέτρων.

Ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία σιγαρέττων καταναλίσκει ἐτησίως περὶ τοὺς 500 τόνους σιγαροχάρτου εἰς ταινίας, συνολικοῦ μήκους 900 ἑκατομμυρίων μέτρων.

Τὰ φίλτρα προσφέρονται εἰς τὴν ἀγορὰν εἰς μικροὺς κυλίνδρους, μήκους 72 χιλιοστομ. περίπου, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἀποδίδει 4 τεμάχια φίλτρου μήκους 11—12 χιλιοστομ. δι' ἰσάριθμα σιγαρέττα.

Ἡ ἑλληνικὴ σιγαρεττοβιομηχανία παρασκευάζει διαφόρους τύπους ἀρίστων σιγαρέττων, ὡς καὶ τοιαῦτα με μειωμένην περιεκτικότητα εἰς νικοτίνην.

Παραγωγή—Κατανάλωσις

Ἡ μεταπολεμικὴ παραγωγή τῶν ἑλληνικῶν σιγαρέττων ἐμφανίζει ἰκανὴν αὔξησιν.

Οὕτως, ἔναντι τῶν :

5,5 εκατομμ. χιλιογράμμων τοῦ 1939 ηὐξήθη εἰς 10 εκατομμ. χιλιόγραμμα τὸ 1953 διὰ τὴν φθάσιν μετὰ μίαν δεκαετίαν, ἤτοι τὸ 1963, τὰ 13.317.000 χιλιόγραμμα.

Τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ ἑλληνικὴ παραγωγὴ σιγαρέττων ἔχει ὡς ἀκολουθῶς εἰς χιλιόγραμμα :

Ἔτος	1960	παραγωγὴ	12.003.000 Kg.
»	1961	»	12.296.000 Kg.
»	1962	»	12.653.000 Kg.
»	1963	»	13.317.000 Kg.

Ἡ παγκόσμιος κατανάλωσις σιγαρέττων ὑπολογίζεται περίξ τῶν 2,4 δισ. χιλιογράμμων.

Εἰδικώτερον τὰ ποσὰ τῶν προϊόντων καπνῶν τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας κατὰ τὸ ἔτος 1961 ἔχουν ὡς ἀκολουθῶς εἰς Kg.

Σιγαρέττα (πλὴν Δωδεκανήσου)	12.296,000
Ποῦρα—Πουράκια	4,200
Καπνὸς πίπας κλπ.	15,200
Τουμπεκί	6,400
Ταμπάκος	400

Τὸ ἔσοδον τοῦ Κράτους ἐκ τῆς φορολογίας τοῦ καπνοῦ ἀνέρχεται εἰς 2.350.000.000 δραχμάς.

Ἡ κατὰ κεφαλὴν κατανάλωσις σιγαρέττων ἐν Ἑλλάδι (πλὴν τῆς Δωδεκανήσου), ὑπολογιζομένη ἐπὶ πληθυσμοῦ ἄνω τῶν 15 ἐτῶν (καὶ 6,5 εκατομμ. ἀτόμων), ἀνέρχεται διὰ τὸ ἔτος 1961 εἰς 2,0Kg. περίπου ἑτησίως, ἔναντι :

1,8 Kg.	τῆς Δ. Γερμανίας
1,8 Kg.	τοῦ Βελγίου
1,9 Kg.	τῆς Ὀλλανδίας
1,5 Kg.	τῆς Γιουγκοσλαβίας
2,9 Kg.	τῆς Ἀγγλίας
1,8 Kg.	τῆς Αὐστρίας
1,3 Kg.	τῆς Γαλλίας
4,0 Kg.	τῶν Η.Π.Α. καὶ
1,3 Kg.	τῆς Ἰταλίας

Ἴδρυσις ἑλληνικῶν καπνοβιομηχανιῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν

Λίαν ἀξιόλογος ὑπῆρξε παλαιότερον ἡ προσπάθεια ἰδρύσεως ἑλληνικῶν βιομηχανιῶν καπνοῦ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἐκ τῶν παλαιότερων ἄξια μνείας εἶναι :

- 1) Ἡ τῶν Ἀ/φῶν Κυριαζῆ, ἡ ὁποία ἰδρύθη εἰς τὴν Αἴγυπτον τὸ 1873.
- 2) Τῶν Τσανακλῆ—Παπαστράτου καὶ Κουταρέλη ἐπίσης εἰς Αἴγυπτον.
- 3) Τὸ ἐν Ν. Ὑόρκη ἐργοστάσιον σιγαρέττων τοῦ ἀειμνήστου Ἰδρυτοῦ Εὐεργέτου τῆς Ἀναργυρείου καὶ Κοργιαλενίου Σχολῆς Σπετσῶν Σω-

τηρίου Ἀναργύρου, ὅπερ οὗτος, ὅτε ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ 1899 τὴν Φιλόξενον Χώραν καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν γενέθλιον γῆν, ἐπώλησε, τὸν τίτλον μόνον τοῦ ἐργοστασίου του, ἀντὶ 650.000 δολλαρίων εἰς Ἀμερικανὸν ἐργοστασιάρχην, τὸ ὅποιον καὶ μέχρι σήμερον ἐργάζεται μετὰ τὸν τίτλον «Καπνὰ καὶ Σιγαρέττα ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ».

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω καὶ ἐτέρων ἐπραγματοποιήθη ἡ ἴδρυσις, ἐξ ὧν τὸ κατὰ τὸ 1898 ἐν Φιλαδελφεῖα ἰδρυθὲν τοῦ «Στεφάνου», τὸ ὅποιον ἐξακολουθεῖ νὰ εὐρίσκειται εἰς ἑλληνικὰς χεῖρας.

Διὰ τῶν λεχθέντων σήμερον περὶ «καπνοῦ καὶ καπνίσματος», ἐπέζητήθη νὰ δοθῇ μία, κατὰ τὸ δυνατόν, σύντομος εἰκὼν τοῦ προϊόντος αὐτοῦ τῆς γῆς καὶ ειδικώτερον τῆς ἑλληνικῆς γῆς, τοῦ «Καπνοῦ», ἐξ ἀπόψεως ἱστορικῆς, βοτανικῆς, χημικῆς αὐτοῦ συνθέσεως, εἰδῶν, κυρίως ἑλληνικῶν καπνῶν, τῆς βιομηχανοποιήσεως αὐτοῦ καὶ τῶν ἐκ τούτου παραγομένων εἰδῶν.

Περαιτέρω ἐπέζητήθη ν' ἀναπτυχθῇ τὸ σπουδαιότερον θέμα, τὸ τοῦ «καπνίσματος» καὶ νὰ διατυπωθοῦν καὶ ἀναπτυχθοῦν αἱ ἐπιδράσεις ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ, ἔτι δὲ νὰ σημειωθῇ περαιτέρω ὅτι, ἂν τὸ κάπνισμα ἀποτελῇ ἐλάττωμα ἢ συνήθειαν κακῆν τῶν μεγάλης ἡλικίας ἀτόμων, κατ' οὐδένα ὁμῶς λόγον ἐπιτρέπεται νὰ καπνίζουσι τόσοι οἱ νέοι ὅσον καὶ οἱ ἀσθενικοὶ ὀργανισμοί, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ὑγιεῖς καπνίζουσι, πρέπει νὰ πράττουσι τοῦτο ἐν μέτρῳ καὶ ὑπὸ τὰς ἐνδεικνυόμενας προϋποθέσεις τῆς τηρήσεως τῶν κανόνων ὑγιεινῆς, τοὺς ὁποίους διεξήλθομεν, ὥστε νὰ μὴ ἀποβαίῃ τὸ κάπνισμα, ἀντὶ ἀπολαύσεως, μέσον καὶ αἰτία βλάβης τοῦ ὀργανισμοῦ.

Εὐχομαι οἱ πάντες ν' ἀντιληφθοῦν ὅτι, ὡς πᾶσα κατάχρησις εἶναι ἐπιβλαβής, οὕτω καὶ διὰ τὸ κάπνισμα συμβαίνει, καὶ καπνίζοντες νὰ ἐφαρμόζουσι καὶ τοὺς κανόνας ὑγιεινῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχαίαν ρῆσιν «Π ἄ ν μ ἔ τ ρ ο ν ἄ ρ ι σ τ ο ν» νὰ ἔχουσι ἐν νῶϊ, ὥστε αἱ ἐπιβλαβεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς ὑγείας τῶν νὰ εἶναι ὀλιγώτεροι, οὕτω δὲ καὶ ὀλιγώτερον νὰ βαρύνωνται αἱ Ψυχὰ καὶ τοῦ Κολόμβου καὶ τοῦ Nicot καὶ τοῦ Raleigh καὶ ὄλων ὄσων συνετέλεσαν, ὥστε ὁ ἄνθρωπος νὰ κάμπτη τὸ γόνυ πρὸ τοῦ νυχθημερὸν ἀναθρώσκοντος καπνοῦ, τοῦ προερχομένου ἐκ τῆς καύσεως, εἰς ὀλόκληρον τὸν Πλανήτην μας, τῆς Nicotiana Tabacum.